

DIKT

Redsler, atskillelsen

Dømmene om nettene.
Redsler, vindmølleskogen.

Menneskenes og kuenes redsel; at de lave horisontene skal tildekkes. Den vakre og trygge synligheten skal nå forsvinne.

Den ultimate adskillelsen fra himmelen over oss. Kommende skoger av vindmøller, hvor teknikkens brutale solhjul roterer i rasende fart, ansiktsløse, knirkende.

Propellene hakker opp himmelen, og fuglene males opp mens de piper hysterisk i kjøttkverna.

I vindmølleskogen ser du veier med sprengt sten som skjærer i kukløver og barnefotter. Teknikkens brede avenyer.

Flygende, hvite likkleder går svimlende rundt. Fremtidens metronom slår takten i markedets dødsmusikk.

Landskapene: Det er flatt her så lenge det varer, lave morenerygger over fet jord. Synligheten ubegripelig vakker. Jorden kan pløyes og såes, år etter år. Skogene kan hugges, og de vokser opp igjen.

I vindmølleskogen forsvinner alt.

De gjeskeftige teller penger for å se hvilken vei vinden blåser, løper som katter rundt Stortingets murer.

Lær deg å telle dine dager og maktas penger.

Om morgenen kom små barn hit, som hadde syklet langt, spurte om de kunne få se på dyrene.

Javisst, sa jeg, bare kom.

Tore Stubberud

Forfatter

FISKERIPOLITIKK

Svar til Enoksen

■ Det er isolert sett bra at det blir mer debatt om det for Nord-Norge overrumplende forliket mellom sittende regjering og høyresida i fiskeripolitikken. Men det hadde også vært bra om advokat Oddmund Enoksen gjorde seg mere flid med belegg i sine utallige avis-skriverier.

Jeg står fast på påstanden om svik. For her må det kunne snakkes et brudd på tilliten mellom befolkning og politikere gjennom ei undergraving vilkårene for det kystnære fisket, slik dette kom i stand gjennom spill på bakrommet mellom departement, stortingsflertall og de sterkeste kapitaltunge aktørene i fiskerieringa.

Jeg kan her bare henvise Enoksen til våre to fiske-

riaviser og til finnmarksavisene som – i motsetning til riksmidlene – har hatt en god dekning av både det interne bakspeilet i maktens sentrum og av de sterke reaksjonene nordpå.

Bakgrunnen er å finne i en klar reduksjon av levering lokalt og regionalt av den fisken som fanges i Nord-Troms og Finnmark. Fra 1984 til 2021 ble andelen av total norsk fangst levert i denne regionen redusert fra 24 prosent til 8 prosent. En annen endring er veksten de siste årene av store kystfiskebåter med mye kvoterektigheter som fisker helt inn mot fjordåpningene i Nord-Troms og Finnmark. Følgen blir en kombinasjon av tap av lokale fiskeres rett og adgang til å fangsting

i eget område, og det blir en reduksjon av den fisken som her blir landet for bearbeiding.

Etter den sterke kritikken fra Riksrevisjonen mot den raske og tvilsomme samlinga av fellesskapets fangstrettigheter på stadig færre hender, kom Ap/Sp-regjeringa med klare løfter i Hurdalserklæringa. Det skulle bli en mer rettferdig fordeling av kvoterektigheter og tiltak for sikring av næringsliv og bosetting langs kysten. Men så kom altså Kvotemelding 2, som i realiteten ikke legger opp til å innfri disse løftene.

Og til slutt kom så det som det utløste sinnet og den sivile ulydighetsaksjonen i kystfiskersamfunnene i Finnmark: Den særskilte

prioritering av havfiskeflåten under forliket til høyre ved å bruke Tredjelandskvoten for «å rette opp» den begrensa overføringa av torsk til den minste flåten som disse fikk tilsagn om i Kvotemelding 2.

Som uttrykk for følelsen av svik, men også som forslag konstruktive løsninger, får jeg vise til uttalelser fra ordførerne Ragnhild Vassvik (Ap) i Gamvik, og Tor Erik Labahå (Sp) i Vardø. De, ordførere i de to viktige fiskerikommunene, går inn for å overføre fiskefangstinga til de båtene som nå faktisk står for leveranser til deres egen fiskeindustri, nemlig kystfiskebåtene.

Ragnar Elias Nilsen

Professor emeritus, UiT

ragnar.nilsen@uit.no

POLITISK ENGASJEMENT

Vi trenger de unge!

■ De unges klimaengasjement er synkende. Arne Johan Vetlesen henviste til undersøkelser og reflekterte

Klassekampen 15. mai

rundt problematikken i Klassekampen den 14. mai. Dette er jo ikke så merkelig når de har stått og ropt foran Stortinget i fredag etter fredag med håp om at noen skulle skje, og så

gjorde det ikke det. Det hjalp heller ikke at noen griset med maling i Vigelandsparken. Mitt inntrykk er at de unge hadde en overdreven tro på hva politikere kan utrette.

Men hvor mye makt har egentlig en politiker? Tar de for radikale grep, blir de ikke gjenvalgt. De må sørge for at arbeidsplassene blir opprettholdt og at det er nok midler til alle som krever eller åpenbart trenger mer. Politikerne har gjort seg avhengige av oljepenger og er fanget i et markedsøkonomisk system som krever evig vekst og fri konkurranse, og hvor EU, investorer og multinasjonale konserner på mange områder overstyrer norske folkevalgte.

I april hadde vi allerede overskredet nordmenns årlige «kvote» for ressursbruk og forurensing. Likevel går samtlige norske politikere inn for reallønnsvekst for alle. Hadde det ikke holdt med lønnsvekst for de som ligger under medianlønnen? Hva skal de rike med enda mer penger, annet enn å øke sitt miljø- og klimaskadelige forbruk?

Politikerne kan ikke gjøre dette alene. Det kreves aktive sivilsamfunnsorganisasjoner og mennesker som gjennom konkrete prosjekter viser at en annen utvikling er mulig. Det foregår allerede mye på dette feltet og unge mennesker er allerede engasjert, men flere kunne blitt det hvis de hadde visst at deres handlinger, fantasi og kunnskaper kan være viktige bidrag. De kan bidra i alle de fellesskap som arbeider for endring. Politisk påvirkning er selvsagt nødvendig, men det må jobbes på mange ulike områder hvis vi skal klare å komme oss ut av markedsøkonomiens klamme og kvelende grep.

Arne Øgaard

Forfatter av boka «En tredje vei»